

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 07 0 K 011492 16 Kž
Sarajevo, 09.02.2017. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Zlotrg Nidžare kao predsjednice vijeća, Radošević Sonje i Dodik mr. Božidarke kao članova vijeća, uz sudjelovanje Kešan Amele kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Ž.R. i G.E. zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbama branitelja optuženih i Kantonalnog tužitelja u Mostaru protiv presude Kantonalnog/Županijskog suda u Mostaru broj 07 0 K 011492 14 K od 04.11.2015. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 09.02.2017. godine, u prisustvu federalnog tužitelja Mišković Vlade, optuženih Ž.R. i G.E., branitelja optuženog Ž.R. T.D. advokata iz S. i branitelja optuženog G.E. F.E. advokata iz K., donio je

P R E S U D U

Žalbe branitelja optuženih Ž.R. i G.E. i Kantonalnog tužitelja u Mostaru se odbijaju kao neosnovane i potvrđuje presuda Županijskog / Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 K 011492 14 K od 04.11.2015. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog/Županijskog suda u Mostaru broj 07 0 K 011492 14 K od 04.11.2015. godine optuženi Ž.R. i G.E. su oglašeni krivim zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ) tako što je optuženi Ž.R. osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine a optuženi G.E. na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) mjeseci.

Istom presudom, a na osnovu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), oštećeni D.K., Z.K. i I.E. su sa imovinsko-pravnim zahtjevom upućeni na parnični postupak, a optuženi su, na osnovu člana 202. stav 1. ZKP

FBiH, obavezani da nadoknade troškove krivičnog postupka u paušalnom iznosu od po 400,00 KM.

Protiv navedene presude žalbu je izjavio branitelj optuženog Ž.R., D.T. advokat iz S. zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja sa prijedlogom da se ista uvaži i pobijana presuda preinači, tako da se optuženi Ž.R. oslobodi od optužbe.

Protiv navedene presude žalbu je izjavio i branitelj optuženog G.E., E.F. advokat iz K. i to zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te odluke o kazni i troškovima krivičnog postupka sa prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda ukine i odredi održavanje pretresa ili da se pobijana presuda preinači i optuženi G.E. oslobodi od optužbe.

Također, protiv navedene presude žalbu je izjavio i Kantonalni tužitelj u Mostaru zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji sa prijedlogom da se žalba uvaži i pobijana presuda preinači na način da se optuženima Ž.R. i G.E. izrekne kazna zatvora u trajanju dužem od izrečene u pobijanoj presudi.

Branitelj optuženog Ž.R., D.T. advokat iz S. je dao odgovor na žalbu Kantonalnog tužitelja u Mostaru sa prijedlogom da se ista odbije kao neosnovana.

Federalni tužitelj je svojim podneskom broj: T07 0 KTRZŽ 0009950 16 2 od 24.05.2016. godine predložio da se žalba Kantonalnog tužitelja u Mostaru (u daljem tekstu tužitelj) uvaži i pobijana presuda preinači i optuženima Ž.R. i G.E. izrekne strožija kazna zatvora, odnosno da se žalbe branitelja odbiju kao neosnovane.

Na sjednici vijeća ovog suda održanoj dana 09.02.2017. godine, branitelji optuženih Ž.R. i G.E. su izjavili da u cijelosti ostaju kod osnova, razloga i prijedloga svojih žalbi, koje su i usmeno izložili i obrazložili, dok su optuženi izjavili da se u cijelosti pridružuju navodima svojih branitelja.

Na istoj sjednici federalni tužitelj je izjavio da ostaje kod navoda i prijedloga iz navedenog pismenog podneska.

Ovaj sud je ispitao pobijanu presudu u granicama žalbenih navoda tužitelja i branitelja optuženih Ž.R. i G.E., pa je odlučio kao u izreci, iz slijedećih razloga:

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka tačnije zbog povrede prava na odbranu iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH branitelj optuženog Ž.R. a u odnosu na tačku 1. izreke pobijane presude ističe da je optuženom povrijeđeno pravo na odbranu te da se u pogledu ove tačke pobijana presuda zasniva samo na iskazu jednog svjedoka – oštećenog K.D. S tim u vezi branitelj dalje navodi da je prvostepeni sud iskaze svjedoka R.Đ., R.M., D.V. i N.Đ. koje su ovi svjedoci dali u istrazi pročitao na glavnom pretresu, da su navedeni svjedoci „izbjegli“ položiti zakletvu odnosno

dati izjavu pred sudom, te da odbrana nije bila u mogućnosti da unakrsno ispita ove svjedoke niti ih suočiti sa oštećenim K.D. Također, branitelj u žalbi prigovara da je zapanjujuća činjenica kako sud proglašava nezakonitim dokaz odbrane – zapisnik o iskazu svjedoka M.R. koji je odbrana uzela od ovog svjedoka u njegovoj kući u D. kod B.1 a pri tom je sud dozvolio da se čitaju iskazi na glavnom pretresu četiri svjedoka tužilaštva dati u istrazi, te u konačnom odbrana smatra da je prvostepeni sud na ovaj način prekršio odredbe člana 15. (jednakost u postupanju) i 64. stav 1. ZKP FBiH (da branitelj mora zastupajući optuženog preduzimati sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja činjenica i prikupljanja podataka koji idu u korist optuženog Ž.R., kao i zaštite njegovih prava). Na gotovo identičan način prvostepenu presudu u ovom dijelu pobija i branitelj optuženog G.E., navodeći kako sud nije dozvolio branilačku istragu tačnije ulaganje zapisnika o saslušanju svjedoka i njegovo čitanje kojeg je saslušao branitelj te isti priložio uz žalbu kao dokaz odbrane (zapisnik o saslušanju svjedoka N.S.).

Ovakvi žalbeni prigovori branitelja nisu osnovani.

Iz obrazloženja pobijane presude vidi se da se zaključak suda u pogledu utvrđivanja odgovornosti optuženog Ž.R. i G.E. u odnosu na tačku 1. izreke pobijane presude ne zasniva samo na iskazu oštećenog K.D. Naime, njegov iskaz su potvrdili i svjedoci R.Đ., R.M. i N.Đ. u dijelu koji su oni mogli da vide a o drugom dijelu (kada je oštećeni bio sam u WC-u sa optuženima) svjedoci ne govore, ali kasnije opet potvrđuju iskaz oštećenog kada se isti vratio odnosno dopuzao iz toaleta (da je bio sav krvav i pretučen). Nadalje, iz zapisnika o glavnom pretresu nesporno proizilazi da se odbrana nije protivila čitanju zapisnika niti je prigovarala nakon što su iskazi ovih svjedoka pročitani. Također prigovor branitelja da je sud prekršio član 15. i član 64. stav 1. ZKP FBiH je neosnovan jer ZKP FBiH ne priznaje niti poznaje institut tzv. „branilačke istrage“ na kojoj oba branitelja insistiraju u žalbi jer se ovdje ne radi o različitom tretiranju stranaka od strane suda već o tome da se stranke, konkretno branitelji nisu koristili svojim pravima koja imaju po odredbama ZKP FBiH - nisu isticali prigovore na glavnom pretresu a što jasno proizilazi iz zapisnika o glavnom pretresu tako da je prvostepeni sud iskaze ovih svjedoka pročitao u smislu odredbi člana 288. stav 2. ZKP FBiH. Nadalje, što se tiče dokaza odbrane koji je priložio branitelj optuženog G.E., a radi se konkretno o zapisniku o saslušanju svjedoka N.S., sud isti ne prihvata iz više razloga: prvo saslušanje ovog svjedoka u svojstvu svjedoka odbrane branitelj nije predlagao u toku glavnog pretresa, niti je obrazložio zbog čega nije, a drugo iz zapisnika nesporno proizilazi da je on sačinjen od strane imenovanog advokata i to dana ... godine, dakle, nakon završetka glavnog pretresa i objavljivanja presude. U vezi sa ocjenom ovog dokaza branitelja optuženog G.E. vrijede razlozi koje je sud naveo u vezi sa tzv. institutom „branilačke istrage“, pa ga iz istih razloga sud nije prihvatio kao dokaz odbrane u žalbenom postupku sa jedne strane, a sa druge strane žalitelj nije naveo razloge zbog čega saslušanje ovog svjedoka nije predložio na glavnom pretresu odnosno nije naveo razloge zbog kojih i pored dužne pažnje i opreza ovaj dokaz nije mogao biti predložen odnosno predstavljen na glavnom pretresu u smislu odredbi člana 310. stav 4. ZKP FBiH.

Nadalje, osporavajući tačku 1. izreke pobijane presude branitelj optuženog Ž.R. navodi kako je prvostepeni sud odbio da prihvati kao dokaz odbrane krivičnu prijavu R.S., U.k.p.

iz B.2 od 16.09.2013. godine iako je to bio i materijalni dokaz tužilaštva pobrojan na 15. stranici potvrđene optužnice. Ovakav žalbeni prigovor nije osnovan. Naime, tačno je da je ista na popisu materijalnih dokaza tužilaštva, ali ista nije uložena u spis suda kao dokaz odnosno nije izvršeno njeno čitanje na glavnom pretresu u smislu materijalnog dokaza, a sud zasniva presudu samo na dokazima koji su sprovedeni na glavnom pretresu i činjenicama koje su utvrđene na glavnom pretresu u smislu odredbi člana 296. stav 1. ZKP FBiH. Također, osporavajući tačku 1. izreke pobijane presude branitelj optuženog Ž.R. navodi da je sud pogrešno cijenio materijalni dokaz odbrane – službenu bilješku o obavještenju primljenog od građanina K.D. u kojoj izjavi je K.D. rekao da su ga optuženi Ž.R. i G.E. počeli tući još u svlačionici, a na glavnom pretresu je promijenio iskaz rekavši da ga je Ž.R. tukao u WC-u i da je dopuzao do svlačionice - iz čega proizilazi da branitelj smatra da je prvostepeni sud pogrešno ili nepotpuno utvrdio činjenično stanje, te s tim u vezi branitelj postavlja pitanje zbog čega je sud poklonio vjeru Uvjerenju o zdravstvenom stanju K.D. broj 133/13 od 03.09.2013. godine izdato od p.a. u B.2 a ne prihvata krivičnu prijavu koja je izdata „od te iste policije?“ Ni ovaj žalbeni prigovor branitelja nije osnovan. Uvidom u istu utvrđeno je prije svega da je to bilješka o obavještenju građanina a ne zapisnik o saslušanju svjedoka u smislu odredaba ZKP FBiH te kao takva ne može biti dokaz u krivičnom postupku. U vezi s ovim treba dodati da su inkriminisane radnje iz tačke 1. izreke pobijane presude potvrđene dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu (iskazom oštećenog i iskazima svjedoka) koji ničim ne dovode u sumnju zaključak prvostepenog suda s obzirom da je nerealno očekivati da bi se bilo koja prosječna osoba mogla sjetiti svih detalja nekog događaja kada se radi o tako traumatičnim okolnostima pod kojima su se svjedoci nalazili i to nakon proteka više od 20 godina, a što se tiče Uvjerenja na koje se branitelj poziva u istom su samo konstatovane ozljede koje su u saglasnosti sa opisanim ozljedama od strane oštećenog i ostalih svjedoka.

Osporavajući tačku 1. izreke pobijane presude branitelj optuženog G.E. navodi kako je prvostepeni sud vjeru poklonio samo iskazu oštećenog a ne i svjedocima odbrane Đ.Z., H.I. i M.E. a da pri tom nije dao valjane razloge zbog čega je to tako. Ovakvi žalbeni prigovori branitelja nisu osnovani i pobijaju se samim uvidom u obrazloženju pobijane presude. Naime, u obrazloženju pobijane presude prvostepeni sud je na stranicama od 26. do 28. iste naveo razloge zbog kojih ne prihvata iskaze ovih svjedoka, jer se isti u bitnim činjenicama ne poklapaju odnosno bitno su različiti i nisu potvrđeni niti jednim drugim dokazom koji je sproveden na glavnom pretresu, tako da razloge koje je dao prvostepeni sud u pogledu ocijene iskaza ovih svjedoka ovaj sud ih cijeni valjanim i prihvata ih kao takve. Nadalje, u vezi sa ovim branitelj navodi da postoje znatne neusaglašenosti između iskaza svjedoka optužbe koji su pročitani na glavnom pretresu i iskaza koje su isti svjedoci davali u drugim prilikama pri tom ne konkretizirajući u pogledu kojih činjenica te neusaglašenosti postoje. Ovakav žalbeni prigovor je paušalan jer branitelj ne navodi u čemu se ogleda ta neusaglašenost i u odnosu na koje činjenice, i između kojih svjedoka te se isti usljed paušalnosti nije mogao ni ispitati, a eventualna odstupanja u iskazima oštećenog i svjedoka ničim ne dovode u sumnju zaključak prvostepenog suda i zakonitost pobijane presude s obzirom da je nerealno očekivati da bi se bilo koja prosječna osoba mogla sjetiti svih detalja nekog događaja kada se radi o tako traumatičnim okolnostima pod kojima su se svjedoci nalazili i to nakon proteka više od 20 godina. Nadalje, branitelj navodi kako nije

sproveden niti jedan dokaz o posljedicama navodnog premlaćivanja oštećenog K.D. Ovakav žalbeni prigovor branitelja je prije svega netačan i samim time i neosnovan, jer su na ove okolnosti saslušavani kako sam oštećeni, tako i njegova supruga te drugi svjedoci optužbe a njihovi iskazi su potvrđeni i materijalnim dokazom – Uvjerenjem o zdravstvenom stanju na ime oštećenog, tako da razloge koje je prvostepeni sud dao u pogledu ocijene ovih dokaza sud cijeni valjanim i prihvata ih u cijelosti. U vezi s ovim, vijeće ovog suda zapaža da o posljedicama koje je trpio i koje trpi i osjeća i dan danas najmjerodavnije može govoriti sam oštećeni, što je on i učinio u svom iskazu koji je dao na glavnom pretresu.

Nadalje, osporavajući tačku 1. izreke pobijane presude, branitelj optuženog G.E. navodi da izreka prvostepene presude u uvodnom dijelu opisuje radnje da su „nečovječno postupali sa zatvorenicima“ premda je optuženi G.E. optužen za jednu radnju prema jednom zatvoreniku. Dalje, branitelj navodi kako je svjedok optužbe M.R. izjavio da je „čuo kako je Ž.R. utjerivao zatvorenike u svlačionice, da je onda kada je K.D. provirivao kroz rupu koja se nalazila u toj pregradi, da je u taj dio hodnika ušao Ž.R. i počeo udarati K.D.“ pa se samim tim iskaz ovog svjedoka drastično razlikuje u odnosu na izreku prvostepene presude, pa je prvostepeni sud na ovaj način počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačke k) ZKP FBiH odnosno izreka presude je nerazumljiva, protivrječna sebi i razlozima presude.

Ovakvi žalbeni prigovori branitelja nisu osnovani.

Uvidom u pobijanu presudu utvrđuje se da se preambula odnosi na dvoje ljudi – G.E. i Ž.R., te da je G.E. oglašen krivim za radnju koja je opisana u tački 1. izreke pobijane presude te da ovo ne čini izreku presude nerazumljivom. Nadalje, branitelj netačno citira iskaz svjedoka optužbe M.R. jer svjedok je zapravo izjavio „kako u trenutku kada je K.D. provirio kroz rupu ulazi optuženi G.E. i počinje ga udarati policijskom palicom po čitavom tijelu usljed kojih udaraca je K.D. pao na pod a G.E. ga nastavio udarati i nogama, da bi ga potom uzeo za kragnu izvukao iz hodnika u kojem su se oni nalazili“. Kako branitelj iznoseći ovaj žalbeni prigovor ne kaže u čemu se sastoji nerazumljivost izreke presude u odnosu na razloge koji su dati u pobijanoj presudi to sud ovakav žalbeni prigovor cijeni paušalnim i neosnovanim kojim se ne dovodi u pitanje pravilnost pobijane presude.

Branitelj optuženog G.E., dalje u svojoj žalbi navodi da je sud propustio da utvrdi tačan datum ili približno tačan datam kada se kritični događaj desio te da je izreka presude u tom smislu preširoka „tačno neutvrđenog dana, krajem septembra ili početkom oktobra .... godine...“, mada kako branitelj u žalbi navodi sa velikom vjerovatnoćom se može zaključiti da se kritični događaj desio ... oktobra, a sve ovo kako branitelj navodi predstavlja nepotpuno i pogrešno utvrđeno činjenično stanje koje je imalo za posljedicu onemogućavanje odbrane da dokazuje odsustvo optuženog sa mjesta dešavanja kritične prilike te da pozivaju svjedoke da svjedoče na navedene okolnosti.

Ovakav žalbeni prigovor branitelja nije osnovan i ne može dovesti u pitanje zakonitost pobijane presude. Naime, ovaj sud primjećuje da je datum izvršenja krivičnog djela

dovoljno precizno određen i da se ne može utvrditi tačan datum jer i sam branitelj u žalbi koristi se terminom „sa velikom vjerovatnoćom“ a tvrdnja branitelja da zbog tako pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja odbrana nije mogla pripremiti adekvatnu odbranu su neutemeljene jer iz zapisnika sa glavnog pretresa se vidi da se odbrana tokom postupka koristila svojim pravima – predlagala svjedoke odbrane koji su saslušavani u tom svojstvu na glavnom pretresu tako da u konačnom, ovakav žalbeni prigovor ne može dovesti u pitanje zakonitost pobijane presude.

Nadalje u žalbi branitelj optuženog G.E. postavlja pitanje kojeg je to dana zapravo pretučen K.D. te da neutvrđivanje ove činjenice od strane prvostepenog suda predstavlja klasični primjer unutrašnje protivrječnosti. Ni ovi žalbeni navodi branitelja nisu osnovani. Naime, sam oštećeni K. je potvrdio da je on samo jednom pretučen dok je bio u „M.“ (što upućuje na zaključak da se radi o iskrenom kazivanju ovog svjedoka) i to baš u kritičnom vremenskom periodu i na način kako je to navedeno u izreci prvostepene presude a ove činjenice su potvrđene kako samim iskazom oštećenog tako i iskazima drugih svjedoka gdje su svi saglasni da se kritični događaj desio prije razmjene ali se niko ne sjeća tačnog datuma (neposredno ili par dana prije razmjene) a također je iskazima ovih svjedoka potvrđena i činjenica da su toga dana kada je jedini put pretučen bila prisutna oba optužena te ovakav prigovor odbrane nije od uticaja na zakonitost pobijane presude, naročito kada se uzme u obzir činjenica da se odbrana tokom postupka koristila svojim pravima i sprovala svoje dokaze u cilju pobijanja ovih činjenica.

Nadalje, u žalbi branitelj optuženog G.E. osporava obim, vrste i težine povreda koje je zadobio oštećeni K.D., navodeći pri tom iskaze svjedoka odbrane i Đ.Z., M.E. i H.I. koji su svi na glavnom pretresu iskazali da nisu vidjeli nikakve povrede kod oštećenog K.D., te uz žalbu priložio kao dokaz odbrane iskaz svjedoka N.S.. Također, u žalbi osporava i iskaz svjedoka optužbe K.B. i V.D. čiji iskazi koji su dati na glavnom pretresu se razlikuju od njihovih ranijih iskaza – tj. po kazivanju branitelja u ranijim iskazima isti nisu spominjali bilo kakve povrede. U pogledu ovih svjedoka odbrane i njihovih iskaza koji se ponovo u žalbi navode sud je već dao svoje obrazloženje pa se neće nepotrebno ponavljati. Što se tiče žalbenog prigovora koji se odnosi na razlike u iskazima K.B. i V.D. u sklopu kojih odbrana tvrdi da su iskazi dati na glavnom pretresu različiti od iskaza koji su ovi svjedoci dali Ministarstvu ... R.S., Službi za ..., broj 230-6758/12 dana 02.09.2013. godine, ovaj sud isti nalazi neosnovanim iz sljedećih razloga: prvo, nesporno iz stanja spisa proizilazi da branitelj nakon unakrsnog ispitivanja ovaj materijalni dokaz nije predao sudu, slijedom čega isti nije ni sproveden na glavnom pretresu, tako da se presuda na njemu ni ne zasniva, a zatim iz ovog dokaza na način kako je on interpretiran u žalbi nema podataka da li su imenovani svjedoci prilikom tadašnjeg ispitivanja upitani o povredama oštećenog, te kako isti nije priložen od strane odbrane ni u žalbenom postupku ne mogu se utvrditi niti potvrditi tvrdnje odbrane u ovom pravcu. Također, branitelj u žalbi osporava i Uvjerenje o zdravstvenom stanju Ministarstva ... R.S. broj: 133/13 od 03.09.2013. godine iz razloga što je isto uvjerenje sačinjeno 19 godina nakon izlaska na slobodu oštećenog K.D. u kojem je konstatovano da je isti bio u zarobljeništvu u logorima Č. i M. do ... godine te da je tokom boravka u logorima svakodnevno fizički i psihički zlostavljan i mučen što je dovelo do narušavanja zdravlja i isti je pretrpio prijelom lijeve potkoljenice, prijelom rebra grudnog

koša ljevostrano, prijelom kažiprsta lijeve šake i povrijede u smislu sjekotina i nagnječina tjemene poglavine lijevo i iščašenje pršljenova slabinskog dijela kičmenog stuba. Ovakav nalaz branitelj kako u žalbi navodi ne dovodi u sumnju u pogledu opisanih povreda ali smatra da iste nisu nastale u M. nego u logoru u Č. jer je i sam oštećeni K. u svom iskazu navodio da je psihički i fizički zlostavljan i u logoru u Č. i poimenično naveo tko ga je i na koji način u Č. zlostavljao, tako da po mišljenju branitelja prvostepeni sud nije utvrdio uzročno posljedičnu vezu između navedenih povreda i radnji koje se optuženom G.E. stavljaju na teret. Nije osnovan ni ovakav žalbeni prigovor branitelja optuženog. Naime, iz stanja spisa nesporno proizilazi da oštećeni K. prilikom svjedočenja nije niti jednom rekao da mu je optuženi G.E. polomio nogu već da mu je povrijedio već ranije polomljenu nogu. Naime, tačno je da je oštećeni K. naveo poimenično sva lica koja su ga zlostavljala u Č., ali nije tačna interpretacija ovog iskaza od strane odbrane. Upravo iz ovakvog iskaza se zaključuje da je isti iskren jer oštećeni K. je mogao navesti i da mu je u M. polomljena noga, da je svakodnevno tučen – a nije, isti je opisao povrede i kazao da je u M. samo jednom pretučen za vrijeme njegovog boravka tamo. S tim u vezi neosnovana je tvrdnja da nije utvrđena uzročno posljedična veza jer je ovakva tvrdnja branitelja demantovana iskazima saslušanih svjedoka, odnosno na osnovu iskaza svjedoka te iskaza samog oštećenog prvostepeni sud je utvrdio uzročno posljedičnu vezu, dao valjane razloge po ovom pitanju a koje u cijelosti prihvata i ovaj sud. Što se tiče žalbenog prigovora u pogledu Uvjerenja o zdravstvenom stanju na ime oštećenog K.D., sud je utvrdio da su u navedenom Uvjerenju konstatovane ozljede koje su u saglasnosti sa opisanim ozljedama, a zbog čega odmah nakon razmjene oštećeni nije zatražio ljekarsku pomoć o tome je svjedočila K.B. (supruga oštećenog) kazavši tom prilikom da su oni u S. imali status izbjeglica, da nisu imali zdravstveno osiguranje i bili su nezaposleni, te iz tih razloga nisu išli ljekaru nego ga je ona liječila raznim kremama i melemima tj. narodnom medicinom – a njen iskaz u ovom dijelu je potvrđen iskazom V.D. i iskazom oštećenog K.D., tako da žalbeni prigovori istaknuti u ovom pravcu i na ovakav način naspram dokaza optužbe koji su sprovedeni na glavnom pretresu nisu mogli dovesti u pitanje zakonitost pobijane presude. To što svjedok nije tražio ljekarsku pomoć, ni na koji način ne opovrgava okolnost da ga je optuženi tukao kritičnog dana, jer je to potvrđeno ne samo njegovim iskazom, nego i iskazima drugih svjedoka, tako da svi ostali detalji koji se žalbom ističu ne dovode u pitanje vjerodostojnost njegovog iskaza kao cjeline, s obzirom da je isti dosljedan kada su u pitanju odlučne činjenice.

Također, pobijajući prvostepenu presudu, branitelj optuženog G.E. navodi da je oštećeni K.D. imao motiv da dadne ovakav iskaz na sudu jer isti potražuje nadoknadu štete od F. BiH u iznosu od 150.000,00 KM u predmetu koji se vodi pod brojem 65 0 P 459430 15 Gž te kao dokaz u tom pravcu priložio CMS potvrdu za ovaj predmet. U tom pravcu branitelj dalje navodi da je cilj K.D. da u ovom predmetu obezbjedi krivičnu presudu kojom bi dokazao pravni osnov svog tužbenog zahtjeva. Nije osnovan ni ovaj žalbeni prigovor branitelja. Kao prvo, pravo na nadoknadu štete je zakonsko pravo koje pripada K.D. i isto se ne može dovesti u vezu sa motivom svjedočenja niti se ovakvim dokazom (potvrda iz CMS-a) može dovesti u pitanje vjerodostojnost iskaza K.D. i svih svjedoka i činjenično stanje utvrđeno u prvostepenom postupku sa jedne strane, a sa druge strane u postupku radi nadoknade štete u ovakvim predmetima nije potrebno utvrditi individualnu krivičnu

odgovornost jer isti nadoknadu štete potražuje od F. BiH, stoga je i ovaj žalbeni prigovor odbrane neosnovan.

Također branitelj optuženog G.E. u žalbi navodi da je sud u konkretnom slučaju trebao primijeniti odredbe člana 3. stav 2. ZKP FBiH, odnosno da je sud trebao postupiti po načelu in dubio pro reo. Ovakav žalbeni prigovor branitelja nije osnovan. Princip in dubio pro reo ne znači da postojanje protivrječnih dokaza, samo po sebi, isključuje mogućnost pouzdanog utvrđivanja odlučnih činjenica i da nameće obavezu sudu da o postojanju ili nepostojanju takvih činjenica zaključuje onako kako je povoljnije za optuženog. Ovo zbog toga, jer taj princip podrazumjeva obavezu suda da izvrši savjesnu ocjenu svakog dokaza pojedinačno i u međusobnoj vezi sa ostalim dokazima i da dadne ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, te na osnovu takve ocjene izvede zaključak o dokazanosti ili nedokazanosti određenih odlučnih činjenica. Tek u slučaju ako i dalje postoji sumnja u pogledu postojanja odlučnih činjenica koje čine obilježja krivičnog djela i o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, tu sumnju sud mora da rješuje presudom na način koji je povoljniji za optuženog. (Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj KŽ-610/06 od 06.02.2007.godine). Prije svega, valja podsjetiti da prema odredbi člana 3. stav 2. ZKP F BiH, sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela, ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog. Iz toga slijedi da se činjenice koje su in peius optuženog, moraju pouzdano utvrditi, tj. sud ne može sumnjati u njihovo postojanje, jer bi se u suprotnom radilo o neutvrđenim činjenicama, a što bi za posljedicu imalo i povredu principa in dubio pro reo. Međutim, ne može se uspjeti sa prigovorom da je u konkretnom slučaju navedeni princip povrijeđen, ukoliko iz obrazloženja pobijane presude nedvojbeno proizilazi da kod prvostepenog suda nije bilo sumnje o tome da kod optuženog povreda nije bilo. Kako je to i prethodno navedeno, prvostepeni sud je, dovodeći u vezu dokaze optužbe i odbrane i cijeneći njihovu protivrječnost, zaključio da dokazima odbrane ne vjeruje, navodeći jasne i određene razloge za takvo svoje uvjerenje. Iz toga slijedi da je prvostepeni sud u konkretnom slučaju utvrdio odlučne činjenice koje su in peius optuženog ne sumnjajući u njihovo postojanje, čime nije ni moglo doći do nepravilne primjene odredbe člana 3. stav 2. ZKP F BiH, odnosno, do kršenja principa in dubio pro reo. Stoga nije došlo ni do pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 314. ZKP F BiH na koju se žalbom ukazuje, zbog čega je i ovaj žalbeni prigovor branitelja valjalo odbiti.

Nadalje, osporavajući pobijanu presudu, branitelj optuženog G.E. u žalbi navodi da se kritični događaj ne može podvesti pod odredbe člana 142. stav 1. KZ SFRJ te da sud nije utvrdio kakve su posljedice zlostavljanja oštećenog bile po svojoj težini odnosno nije utvrdio da je maltretiranje oštećenog bilo takvog inteziteta kojim se krši međunarodno humanitarno pravo, te u tom pravcu branitelj se ponovo poziva na iskaze svjedoka odbrane te smatra da je prvostepeni sud ovakvim propustom povrijedio krivični zakon jer se u radnjama G.E. nisu našla sva bitna obilježja krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ. Dalje u žalbi navodi da nije utvrđen subjektivni element odnosno da li je počinitelj u trenutku činjenja ili nečinjenja imao namjeru da nanese tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili da izvrši napad na ljudsko dostojanstvo te da je sud

trebao uzeti u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja a što sud po mišljenju žalitelja nije. Ovakav žalbeni prigovor branitelja nije osnovan. Naime, krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva je propisano članom 142. Krivičnog zakona SFRJ i spada u grupu krivičnih djela Glave XVI - krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva može biti izvršen samo za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije, kao i u uslovima građanskog rata, tj. kad oružani sukob nema međunarodni karakter – koje činjenice su nesporno utvrđene tokom prvostepenog postupka. Način izvršenja ratnog zločina sastoji se u naređivanju izvršenja zabranjenih radnji ili u izvršenju takvih radnji, koje radnje su pobrojane u članu 142. KZ SFRJ. Naređenje odnosno u konkretnom slučaju izvršenje nekih od alternativno propisanih radnji izvršenja treba da predstavlja kršenje pravila međunarodnog prava. Inkriminacije određene u članu 142. KZ SFRJ potvrđuju da je zakonodavac obezbijedio zaštitu i propisao odgovarajuće sankcije za kršenje navedenih pravila čime je obezbijedio zaštitu svih lica koja uživaju zaštitu po odredbama Ženevske konvencije i njenim protokolima. Navedena zaštita, odnosno primjena pravila Ženevskih konvencija (I-IV) i Dopunski protokol (I-II) odnosi se na sve oružane sukobe osim na situacije unutrašnjih nemira i zategnutosti, kao što su pobune, izolovani i sporadični akti nasilja i ostali akti slične prirode jer to nisu oružani sukobi. Radnje opisane u članu 142. usmjerene su protiv osnovnih ljudskih prava i sloboda, elementarnih prava civilnog stanovništva (život, tjelesni integritet, zdravlje, imovina, i dr). Radnja izvršenja krivičnog djela propisana u članu 142. KZ SFRJ je alternativno propisana, pa je za postojanje krivičnog djela potrebno da je izvršilac učinio jednu od propisanih radnji, pa s tim u vezi neosnovan je prigovor odbrane da se optuženom G.E. stavlja na teret samo jedna radnja izvršenja ili kako to branitelj navodi „samo jedan incident“ i da se zbog toga ista ne može tretirati kao ratni zločin jer je upravo ta radnja G.E. počinjena pod naprijed navedenim okolnostima, tako da je prvostepeni sud osnovano zaključio da su se u radnjama optuženog G.E. našla sva bitna obilježja krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ. Drugim riječima rečeno za obilježja krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ potrebno je da je ispunjeno kumulativno više uslova, a to je, da je postojao oružani sukob, da se radi o žrtvama civilnog stanovništva, da je izvršilac pripadnik vojne formacije kao organizovane i da postoji uzročna veza između oružanog sukoba, civila, vojnog lica i posljedice koje se u konkretnom slučaju ogledaju u nečovječnom postupanju i primjenjivanju mjera zastrašivanja – a koje činjenice je prvostepeni sud nesporno utvrdio. Nadalje, u pogledu subjektivnog elementa žalbeni prigovori su paušalni jer branitelj u žalbi ne kaže šta to konkretno sud nije uradio pa samim time nije utvrdio postojanje subjektivnog elementa na strani optuženog G.E. Ni ovaj žalbeni prigovor branitelja nije osnovan. Naime, s obzirom na prirodu inkriminiranih radnji, ovo krivično djelo se po pravilu može izvršiti samo sa direktnim umišljajem, ali u slučajevima povrede tjelesnog integriteta odnosno zdravlja biće dovoljan i eventualni umišljaj. Nadalje, učinilac ne mora biti svjestan da svojim postupcima krši pravila međunarodnog prava zato što povreda međunarodnog prava u opisu ovog krivičnog djela predstavlja objektivni uslov kažnjivosti. Dakle, svijest izvršioca o bitnim elementima djela, odnosno njegova intelektualna komponenta ne obuhvata i svijest da izvršenjem neke od alternativnih radnji izvršenja izvršilac zna da krši pravila međunarodnog prava, jer kršenje pravila međunarodnog prava kod ovog krivičnog djela predstavlja objektivni uslov inkriminacije

odnosno objektivni uslov kažnjivosti. U konkretnom slučaju sud je utvrdio da je G.E. postupao sa direktnim umišljajem jer nisu postojale okolnosti koje bi dovele u sumnju ovakav zaključak suda a kako takve okolnosti ne postoje niti se ističu u žalbenom postupku, to ovakav žalbeni prigovor branitelja ne može dovesti u pitanje ispravnost zaključivanja i samim time i zakonitost pobijane presude.

Branitelj optuženog Ž.R. osporavajući tačku 2. izreke pobijane presude navodi da ista apsolutno nije tačna, nije dokazana pred sudom van svake razumne sumnje iz razloga što navode iz iste niko drugi osim K.Z. nije potvrdio pa čak to nisu potvrdila ni lica koja su i sama mučena u kritično vrijeme u M. zajedno sa K.Z. – S.J. i R.M.

Ovakav žalbeni prigovor branitelja nije osnovan. Naime, da je oštećeni K.Z. zlostavljan od strane optuženog i drugih vojnika na način kako je to opisano u tački 2. izreke pobijane presude potvrđeno je kako od strane oštećenog K.Z. tako i od strane svih svjedoka optužbe. Svi su svjedoci saglasni u iskazima da su u kontinuitetu mučeni kako bi potpisali priznanje da su silovali djevojku iz D. što su na kraju i učinili tj. potpisali unaprijed pripremljeno priznanje u nadi da će potpisivanjem priznanja prestati mučenja o čemu je dato detaljno obrazloženje na stranama od 37. do 40. u obrazloženju pobijane presude. Nadalje, branitelj u žalbi ističe da opekotine od cigareta na rukama, tačnije u predjelu nadlaničnih dijelova šake oštećenog K.Z. nisu konstatirane u pregledima nakon četiri odnosno 17 dana po puštanju oštećenog iz zatočeništva tako da se te opekotine ne mogu dovesti u vezu sa predmetnim događajem koji se optuženom stavlja na teret u tački 2. pobijane presude. Ni ovaj žalbeni prigovor branitelja nije osnovan. Naime, u pogledu ovih činjenica vještak se izjasnio a što je decidno navedeno na strani 48. pobijane presude, a to je da je evidentno da takve opekotine postoje, a to što nisu konstatirane par dana nakon puštanja oštećenog iz zatočeništva ne znači da one nisu postojale i da nisu nastale za vrijeme zatočeništva, jer se, po mišljenju ovog suda, u tom momentu oštećenom pružala medicinska pomoć za mnogo teže opekotine - opekotine genitalija, te kada se ovakav logičan zaključak dovede u vezu sa iskazom oštećenog, iskazima svjedoka koji su saslušavani na ove okolnosti i sa navodom vještaka da opekotine koje su utvrđene na dan pregleda svakako odgovaraju onim opekotinama u vrijeme nastajanja, da se njihov stepen nije mijenjao od vremena nastajanja pa do utvrđenog pregleda, te da su iste nastale djelovanjem plamena ili vrućeg čvrstog predmeta podrazumijevajući i cigarete, te sve skupa u vezu sa razlozima koje je naveo prvostepeni sud na stranama od 37. do 59. u obrazloženju pobijane presude valjalo je i ovaj žalbeni prigovor branitelja odbiti jer isti također ne dovodi u pitanje zakonitost pobijane presude s obzirom da ovaj sud nalazi da su iskazi svjedoka u odnosu na ovu tačku bili sasvim dovoljni za izvođenje zaključka o krivnji optuženog s obzirom da su u bitnim dijelovima saglasni i kao takvi nisu osporeni dokazima odbrane.

Nadalje, branitelj optuženog Ž.R. osporavajući tačku 2.1. izreke pobijane presude također navodi iste razloge odnosno da niko od svjedoka nije potvrdio iskaz oštećenog K.Z. Također, u žalbi navodi kako svjedok K.Z. prilikom davanja iskaza haškim istražiteljima nije spominjao optuženog Ž.R. te da je trebalo pokloniti vjeru ovom iskazu a ne kasnijim iskazima oštećenog. Ovaj žalbeni prigovor branitelja nije osnovan. Kao prvo svi svjedoci (S.J., R.M., K.Z. i Đ.I.) su u svojim iskazima potvrdili da je optuženi Ž.R. kritične prilike

natjerao zarobljene civile među kojima je bio i K.Z. da se skinu goli a zatim na međusobni oralni polni odnos sa drugim zatvorenicima što su morali uraditi, a zatim da stavljaju drugom zatvoreniku polni organ u anus što zbog polne nemoći nisu mogli te da su im nakon toga užarenim letvama pržili genitalije. Naime, svaki od svjedoka je ispričao šta je njemu lično rađeno, pa je tako i svjedok K.Z. bez imalo dvojbe ispričao šta je njemu uradio lično Ž.R. Pri tome su svi svjedoci jednoglasni da s obzirom na okolnosti nisu gledali šta je drugima rađeno jer su im misli bile usmjerene na ono što se lično radilo svakom od njih ponaosob, te su opisali da su isti od bolova i padali u nesvijest a zatim kada se ponovo vrate u svjesno stanje (polijevali su ih vodom i urinirali po njima) zlostavljanje se nastavljalo na način kako je to opisano u izreci presude – te s ovim u vezi prigovor branitelja je neosnovan da tvrdnje K.Z. nisu potvrđene iskazom niti jednog svjedoka jer su svjedoci potvrdili da je kritične prilike bio prisutan i optuženi i K.Z., a u konačnom tvrdnje K.Z. su potvrđene i vještačenjem predmetnih opekotina, iskazom vještaka na ove okolnosti te medicinskom dokumentacijom na ime K.Z. te s tim u vezi valjalo je ovakav žalbeni prigovor branitelja odbiti jer isti ne dovodi u pitanje zakonitost pobijane presude. U vezi sa ovim, prvostepeni sud je na stranama od 37. do 59. u obrazloženju pobijane presude dao valjane razloge koje u cijelosti prihvata i ovaj sud jer isti nisu dovedeni u pitanje žalbom branitelja. Naime, kada se ovakav logičan zaključak dovede u vezu sa iskazom oštećenog, iskazima svjedoka koji su saslušavani na ove okolnosti i sa navodom vještaka, te sve skupa u vezu sa razlozima koje je naveo prvostepeni sud na stranama od 37. do 59. u obrazloženju pobijane presude valjalo je i ovaj žalbeni prigovor branitelja odbiti jer isti također ne dovodi u pitanje zakonitost pobijane presude s obzirom da ovaj sud nalazi da su iskazi svjedoka u odnosu na ovu tačku bili sasvim dovoljni za izvođenje zaključka o krivnji optuženog s obzirom da su u bitnim dijelovima saglasni i kao takvi nisu osporeni dokazima odbrane sa jedne strane, a sa druge strane nerealno je očekivati da se svaka prosječna osoba sjeća svih detalja a posebno kada se radi o tako traumatičnoj situaciji u kojoj su se svjedoci nalazili. Također u vezi prigovora branitelja kako prilikom davanja iskaza haškim istražiteljima oštećeni K.Z. nije spomenuo optuženog Ž.R. ovaj sud najprije primjećuje da je svjedok dao objašnjenje na te okolnosti navodeći da su ga tada ispitivali uopšteno, da ih je zanimalo šta se dešavalo u M., da nisu tražili imena., što se vidi na strani 40. obrazloženja pobijane presude. Naime, po ocjeni ovog suda, u konkretnom slučaju, radi se o pokušaju odbrane da u toku unakrsnog ispitivanja svjedoka aplicira praksu MKSJ prema kojoj je dozvoljeno svjedocima, pod određenim uslovima, predočavati njihove ranije izjave ali i tada po stavu MKSJ „bitno je imati u vidu da će se pretresno vijeće osloniti na svjedočenje u sudnici“ – što je u konkretnom slučaju i učinjeno, te je zbog toga i ovaj žalbeni prigovor branitelja valjalo odbiti jer isti ne dovodi u pitanje kredibilitet navedenih svjedoka i zakonitost pobijane presude.

Nadalje, osporavajući istinitost iskaza svjedoka K.Z. u odnosu na tačku 2.1. izreke pobijane presude branitelj je uz žalbu priložio zapisnik o saslušanju K.Z. od 19.12.2013. godine u krivičnom predmetu protiv osumnjičenog Ž.E. broj: T20 0 KTRZ 0000153 06 i iskaz K.Z. koji je dao haškim istražiteljima broj: 9907003068, navodeći kako tada prilikom saslušavanja nije spominjao optuženog Ž.R. te da je došao u posjed ovih dokaza nakon što je preuzeo odbranu Ž.E. odnosno nakon završetka ovog krivičnog postupka. Ni ovi žalbeni prigovori nisu osnovani. Naime, kao prvo, upravo na strani 3. na zapisniku od 19.12.2013.

godine svjedok K. spominje optuženog Ž.R., na strani 4. istog zapisnika navodi kako mu je Ž.R. gasio cigarete po rukama tj. na dlanu (pasus 1), a zatim o tome priča i na strani 5. navedenog zapisnika (pasus 5 i 6), dok u iskazu koji je dao haškim istražiteljima svjedok ponovo prepričava događaje koji su se dogodili na način kako je to opisano u tački 2.1. izreke pobijane presude, ne navodeći imena vojnika već koristeći termin „bilo je nekoliko pripadnika“.. – što svakako ne isključuje da optuženi Ž.R. nije bio prisutan tada među tih nekoliko pripadnika, a kao drugo svjedok je saslušan na druge okolnosti i u odnosu na drugog osumnjičenog – Ž.E. i pojasnio je na glavnom pretresu da mu niko tada nije tražio imena, tako da i u vezi sa ovim žalbenim prigovorom sud zaključuje i podsjeća na praksu MKSJ da „bitno je imati u vidu da će se pretresno vijeće osloniti na svjedočenje u sudnici“, te imajući u vidu prednje navedeno valjalo je i ovaj žalbeni prigovor branitelja odbiti kao neosnovan jer ne dovodi u pitanje istinitost iskaza svjedoka K.Z.

Nadalje, osporavajući tačku 2.1. izreke pobijane presude, branitelj optuženog Ž.R. navodi da mučeni ljudi S.J. i R.M. ne optužuju Ž.R. da ih je mučio, pa u prilog ovih tvrdnji priložio je uz žalbu zapisnik o saslušanju R.M. od 10.08.2011. godine broj 16-04/2-04-2-493/11 koji je dao Državnoj agenciji ... . Ovaj žalbeni prigovor branitelja nije osnovan. Prvo, treba imati na umu da su navedeni svjedoci saslušavani na okolnosti šta je njima lično rađeno i tko im je šta radio, pa iz tog ugla gledano isti nisu spominjali optuženog Ž.R. jer njih lično nije mučio Ž.R., ali dalje, u svojim iskazima su naveli da je te noći među stražarima bio prisutan i Ž.R. – a o njegovim konkretnim radnjama svjedočio je svjedok K.Z. Također, kada se radi o zapisniku o saslušanju svjedoka R.M., sud primjećuje da svjedok nije saslušan na okolnosti koje su opisane u tački 2.1. izreke pobijane presude, odnosno nije saslušan na okolnosti šta je i da li je njemu optuženi Ž.R. nešto uradio što je svjedok i na glavnom pretresu pojasnio, dakle svjedok je svjedočio o svom neposrednom iskustvu i zapažanju. U vezi sa ovim treba uzeti i sve ostale okolnosti konkretnog događaja – traumatičnu situaciju u kojoj su se navedeni svjedoci nalazili, činjenicu da su od bolova padali u nesvijest, te ponovo sud podsjeća da su iskazi ovih svjedoka u bitnim dijelovima saglasni i kao takvi nisu osporeni dokazima odbrane radi čega je sud i ovaj žalbeni prigovor ocijenio neosnovanim. Naime, tačno je da će se iskazi svjedoka razlikovati u zavisnosti od toga kome se sudi, ali fokus je uvijek na onome što je predmet konkretne optužbe. Pravo je odbrane da opovrgava kredibilitet svjedoka, ali je isto tako i ovo pravo podložno određenim pravilima koja podrazumijevaju između ostalog i to da se svjedocima pruži prilika da pogledaju iskaz koji im se predočava, da potvrde ili ne potvrde da li se na tim iskazima nalazi njihov potpis, da potvrde ili ne potvrde sjećaju li se da li su davali izjavu te da svaki puta u odnosu na bilo koji dio izjave koji se svjedoku predočava, dozvoli svjedoku da pruži objašnjenje, što sve u konkretnom slučaju nije dosljedno sprovedeno, već se samo od strane odbrane konstatovalo da se radi o određenom iskazu te da se insistiralo na odgovoru svjedoka, usljed kojih okolnosti iskaz svjedoka nije ni mogao biti doveden u pitanje, tako da je po nalaženju ovog suda, prvostepeni sud bio u pravu kada je svoju odluku utemeljio na iskazima svjedoka koje su dali na glavnom pretresu a ne na iskazima iz drugih predmeta.

Nadalje, branitelj optuženog Ž.R., u svojoj žalbi osporava prepoznavanje optuženog od strane svjedoka koje je izvršeno u sudnici. Ovi žalbeni prigovori nisu osnovani iz sljedećih razloga: naime, jasno je da se u konkretnom slučaju ne radi isključivo o prepoznavanju u

sudnici, već i u istrazi na osnovu fotografija a koje prepoznavanje je izvršeno po odredbama ZKP FBiH – dakle radi se o nizu drugih upečatljivih činjenica zbog kojih identifikacija optuženog nije dovedena u sumnju, tako da ova okolnost nema onaj značaj kakav joj se žalbom pridaje, te je i sud i ovaj žalbeni prigovor ocijenio neosnovanim.

Branitelj optuženog Ž.R. u žalbi dalje navodi da je upitno zbog čega je prvostepeni sud oštećenima dao status civila kada su sami oštećeni rekli da su bili pripadnici HVO-a, te da su po mišljenju odbrane oštećeni zapravo vojnici HVO-a, a ne civilna lica, te u vezi sa tim uz žalbu priložio specijalistički nalaz ratne bolnice HVO F. broj 125/93, nalaz D.Z. Č. broj 399/95 i nalaz i mišljenje J.U. D.z. K., broj 40/08 od 28.07. 2008. godine - sve na ime svjedoka K.Z. a u kojima je od strane ljekara konstatovano da je isti bio pripadnik HVO-a. Ni ovaj žalbeni prigovor branitelja nije osnovan. Naime, ljekar nije mjerodavan da utvrdi status oštećenog prema međunarodnom pravu. Valja podsjetiti, da se prema pravilima međunarodnog humanitarnog prava civilima smatraju sve osobe prisutne na teritoriji (pod kontrolom jedne od strana u sukobu) a koji nisu pripadnici oružanih snaga i ne učestvuju u borbi, ali i pripadnici oružanih snaga koji su položili oružje, izbačeni su iz stroja ili su onesposobljeni za borbu. Pri tome treba imati na umu da, u slučaju sumnje da li se radi o civilu i ratnom zarobljeniku, osoba se ima smatrati civilom. U konkretnom slučaju, prvostepeni sud je cijenio iskaze svjedoka tj. oštećenih iz kojih jasno proizilazi da su oni u vrijeme učinjenja krivičnog djela bili potpuno izvan borbenog korpusa. Slijedom toga, navedeni žalbeni prigovori nisu doveli u pitanje pravilnost pobijane presude, jer nije upitan status oštećenih u momentu činjenja inkriminiranih radnji.

Nadalje, branitelj optuženog Ž.R., osporavajući tačku 3. izreke pobijane presude navodi da oštećeni E.I. nije bio civil već vojnik HVO-a te da je prag tolerancije prema ratnim zarobljenicima veći nego prema civilima, tako da, šamari koje je E.I. zadobio i tjeranje da uradi 50 sklekova ne mogu se smatrati ratnim zločinom jer isti nema nikakvih posljedica i ne traži krivično gonjenje optuženog Ž.R.

Ovakvi žalbeni prigovori branitelja nisu osnovani. Naime, sud je već naveo po kojim kriterijumima se utvrđuje da li neka osoba ima status ratnog zarobljenika ili civila. U konkretnom slučaju, prvostepeni sud je cijenio iskaze svih svjedoka tj. oštećenih, pa i iskaz E.I. a iz kojih jasno proizilazi da su svi oštećeni u vrijeme učinjenja krivičnog djela bili potpuno izvan borbenog korpusa. Slijedom toga, ovako navedeni žalbeni prigovori kao i okolnosti da li oštećeni ima ili nema posljedice, da li je, ili nije zainteresiran za krivično gonjenje nisu od značaja i nisu doveli u pitanje pravilnost pobijane presude.

Žalbom Kantonalnog tužitelja u Mostaru, prvostepena presuda se pobija zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji. S tim u vezi, kantonalni tužitelj navodi da je prvostepeni sud kao olakšavajuće okolnosti na strani optuženih cijenio činjenicu da isti nisu osuđivani za istovrsno krivično djelo te je po mišljenju žalbe takav kriterij nezamisliv jer optuženi nisu bili u mogućnosti da ranije počine isto krivično djelo s obzirom da se radi o ratnom zločinu. Dalje, se u žalbi navodi da je sud kao olakšavajuću okolnosti na strani optuženog Ž.R. cijenio to što je mnogima u M.usali i pomogao što po mišljenju žalbe takva okolnost zapravo ukazuje da je isti u M. mogao raditi šta je htio, odnosno ponašati se onako kako on

želi. Također se u žalbi navodi da sud nije cijenio kao otežavajuću okolnost da je optuženi Ž.R. u vrijeme izvršenja krivičnog djela imao ... godina a optuženi G.E. ... godina života, tj. oba optužena su se nalazila u zrelijoj životnoj dobi, odnosno osobe sa mogućnostima zrelog rasuđivanja i razmišljanja. Također se u žalbi navodi da sud nije trebao cijeniti kao olakšavajuću okolnost na strani optuženog Ž.R. da je otac dva sina od kojih jedan živi sa njime jer je nezaposlen jer u postupku nije utvrđeno da li je sin Ž.R. nezaposlen i da li živi sa njim.

Ovakvi žalbeni prigovori Kantonalnog tužitelja nisu osnovani.

Prije svega, valja primijetiti da žalbom nije ukazano na bilo koju otežavajuću okolnost koju prvostepeni sud nije cijenio a trebao je, niti je ponuđena kakva argumentacija na osnovu koje bi se moglo ispitati da li je i zbog čega navedenim otežavajućim okolnostima prvostepeni sud trebao dati osobito otežavajući karakter, jer je nesporno utvrđeno da su optuženi neosuđivani i tu okolnost je prvostepeni sud cijenio kao olakšavajuću dok je kao otežavajuću okolnost na strani optuženih Ž.R. i G.E. cijenio činjenicu da su ovo krivično djelo počinili sa direktnim umišljajem. Pri tome treba imati na umu da okolnosti navedene u odredbi člana 49. stav 1. KZ FBiH (opća pravila za odmjeravanje kazne) imaju ambivalentan karakter, jer svaka od njih, u zavisnosti od toga kako je ostvarena u određenom slučaju, može imati karakter otežavajuće ili olakšavajuće okolnosti. Stoga se ne može uspjeti sa žalbom ukoliko se u njoj samo paušalno navodi da je sud trebao cijeniti određene okolnosti, a da se pri tome ne argumentira zbog čega te okolnosti žalitelj nalazi otežavajućim ili olakšavajućim u odnosu na učinitelje krivičnog djela. U konkretnom slučaju, pozivanje na navedene okolnosti, bez ikakve argumentacije o tome zašto bi sve te okolnosti imale karakter otežavajućih okolnosti, ne može dovesti u pitanje pravilnost pobijane presude, jer se ona usljed takve paušalnosti ne može ni ispitati. Stoga ovaj sud navedene žalbene prigovore Kantonalnog tužitelja nije ni mogao uvažiti, tim više što je prvostepeni sud, i po nalaženju ovog suda navedenim olakšavajućim i otežavajućim okolnostima dao odgovarajući značaj i optuženima za krivično djelo za koje ih je oglasio krivim, pravilno odmjerio kazne zatvora u trajanju navedenom u izreci pobijane presude, koje nisu ni blago, ali ni strogo odmjerene, jer one, i po ocjeni ovog suda, u svemu odgovaraju težini učinjenog krivičnog djela, stepenu krivične odgovornosti optuženih i koje su dovoljne, ali i potrebne za ostvarenje svrhe kažnjavanja iz člana 42. KZ FBiH.

Naposlijetku, branitelj optuženog G.E. prvostepenu presudu pobija i zbog odluke o kazni i troškovima postupka, s tim što iste navodi kao žalbeni osnov a u obrazloženju žalbe niti jednom riječju ne iznosi razloge koji se tiču ovog žalbenog osnova. Međutim, kako je ovaj sud našao da pobijanom presudom nisu učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka, niti je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno, niti je povrijeđen krivični zakon, odnosno kako se žalbom branitelja ne dovode u pitanje razlozi prvostepenog suda kojima se rukovodio prilikom odlučivanja o krivičnopravnoj sankciji i o troškovima krivičnog postupka to se ni ovi žalbeni prigovori nisu mogli uvažiti.

Branitelj optuženog Ž.R., ne pobija presudu zbog odluke o kazni i troškovima krivičnog postupka, ali je ovaj sud je u smislu člana 323. ZKP FBiH, pobijanu presudu ispitao i u

tom dijelu, te našao da je i ovom optuženom kazna zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine pravilno odmjerena, pri čemu je prvostepeni sud imao u vidu sve otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, pa se stoga i po stavu ovog suda, izrečenom kaznom može postići svrha kažnjavanja u odnosu na ovog optuženog.

Na osnovu izloženog, ovaj sud je na osnovu člana 328. ZKP FBiH, donio presudu kojom je žalbe branitelja optuženih Ž.R. i G.E. te žalbu Kantonalnog tužitelja u Mostaru odbio kao neosnovane i prvostepenu presudu potvrdio.

Zapisničar,
Kešan Amela, s.r.

Predsjednik vijeća,
Zlotrg Nidžara, s.r.